

kissé gondosabban átnézni. Annál is inkább, mert a könyv, bár minden hírharang nélkül megérte a második kiadást (ami bizonyítéka, hogy általános érdeklődés tárgya), a szerző vakmerő kalandjainak és vállalkozásainak szuggesztív elbeszélésével elsősorban ifjúságunk érdeklődését köti le. *h.*

Kisbán Miklós : Fortéjos Deák Boldizsár memoriáléja. (Athenaeum kiadás.) Fortéjos Deák Boldizsár Kisbán Miklós játékos írói kedvének gyermeke. Az epikai hitelről a filológiai értekezések remek paródiájaként megjelenő előszó gondoskodik. Maga a «memoriálé» régi olasz legendák és pajzán novellák anyagát önti át izes, a XVII. századba transzponált erdélyi beszédbe.

Az archaizáló stílusszerep ritkán szokott megállni az egyszerű játék, az irodalmi inyenek gyönyörködtetésének célzatánál. Vagy leszámolás egy már elmúlt, vagy elmúlásra ítélt irodalmi kifejezésmóddal, vagy pedig, mint itt is, jótékony takaró a közélet kritikája számára. Ebből a kritikából szívesen vettünk volna többet is, mint amennyit Fortéjos Deák Boldizsár hamiskás mosolyából itt-ott kiolvashattunk. A könnyed és jelentésküldi derű erősebb, mint a kritikai leleplezés. A stíljáték kétarcúsága akkor tölti be legteltjesebben irodalmi rendeltetését, ha kivédhetetlen erővel kényszerít bennünket mindkét arc egyszerre és folytonosan való figyelésére. *K. D.*

Csömöri József : Akik ma meghalnak. — Versek. — (Budapest, 1931.) Csömöri József versei olyanok, mintha írójuk vasvesszővel róttá volna őket. Ha hangulat érinti is a lelkét, a kéz nehézkes, sem élményi frisseséget, sem az egyéniség vigasztaló melegét nem tudja nyújtani. A pillanatnyi érzés is elfut s a vers banalitásban hull össze. Amikor az olvasó már jönni vél vala-

mit, hirtelen összecsuklik, szétporzik a kép, s csalódva látjuk, hogy megint rá vagyunk szedve. Mondanivalója problémaszegény. Az emberi létezést elsdoró időt ostromolja járt és vigasztalanul ismert úton. Jól megfigyelhető, hogyan duzzad egy-egy vers egyetlen felöltő gondolata egy másik költeménnyé, anélkül, hogy akármelyik is emelkedni tudna. (Pl. Árverés. — Jancsi és Juliska új meséje.) Mindenütt van valami többlet, amire nincs szükség, s hiányzik valami, ami nélkül nem rezonálunk. A többlet az az előre megfontolt szándék, hogy verset ír, ami hiányzik, az az esztétikai erő, amely kontaktust tud teremteni az olvasóval. Egyéniségét talán valami fanyar íz jelzi, s bizony, ez az egyéni vonás a költészetben, a szép keresésében ritkán fejlődésképes. —sz—t.

Puskás Pál C. M. : Árpádházi Boldog Kinga. Budapest. Az író a rendelkezésre álló adatokból, kronológiai rendben, de minden írói invenció nélkül, egyszerű és kissé darabos nyelven meséli el Árpádházi Boldog Kingának, Boldog Margit testvéreinek, a lengyelek szent királyasszonyának viszonzásos életét. A könyv a missziós-házaknak nyújt olvasmányanyagot, célja nem irodalmi, a történet csupán eszköz lelki vezetésre. Az író az életrajz adatainak forrásait nem nevezi meg, de látszik, hogy azoknak anyagát lelkiismeretesen s alaposan felhasználta, óvakodva minden belletrista kilengéstől, bár ilyesmire a történet adatai rendkívüli módon csábíthatnának minden írói fantáziát. A kis munkát mégis kedvessé teszi a legendák édessége, amely a komoly rendben írott sorok közül ránkmosolyog s valami naiv báj, mely viszont a szerzetes-író lelkeségét tükrözi. Pozitív írói értékekről e kis könyvvel kapcsolatban mégsem beszélhetünk. *J. M.*